ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՒՆԵՐՈՒՓ ☞ ԹԻ 64 — ՇԱԲԱԹ — 20 ՄԱՐՏ — 1865

ԱԼԱՒԱՍԻՐԱՑ

Ելլն ընդ երկուշաբթի օր կիրակոյ առաւօտ ։
Տարեկանն է 30 ղրուշ, վեցամսեայն 20 ղրուշ կանխիկ վճարելի ։ Հատը 40 փարայ ։
Առաքուելոյն համար ետքնոյ ծախուելը մինչեւ 4 հանելի (68 ղրուշ) ։
Յանձնաժողովի գումը 40 փարայ է մէկ անգամի համար ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գործոց երկուշաբթեան ծախելը քաջանուրդոյ կվերցուի ։ — Յայտնութեան վճարն է է փարիզ պողոտայ Սեվաստոփոլ թիւ 133։ — Հանրեխոս վերաբերեալ որ և է գրուածոց ուղղելի առ Տիրէնն է Կ ։ Գալաթա Օշինէրեան խանի վերնայարկ թիւ 3 ։

ԱՌՕՂՋԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԱՋԳԱՅԻՆ

ԱՌՕՂՋԱՑՈՒՑԱՆ

Վ. ԹԷՆՆԱՅԻ ԺԻԵՐԻ Ժ. ՊԻՒՒՒ ՓԻԶՄԱՆԱՅԻ
ԵՐԵՒԼԻ ԲԺՇԿԻՆ ԱՌՕՂ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՐԱՍՏ
ԻՐՈՒՆՔՆԵՐԸ ։

1 · Առաւօտուն անկողինէ երեսնիլէն անմիջապէս նաքը սառուկ լոյսի նայելու չէ ։

2 · Աչքերն երբեք խոտիւ շփելու չէ, այլ փափուկ կերպով մատն արտեւանունքներէն քաշել, և քիչ մը ժամուք գործածել եթէ աչքերը բանալու դժուարութիւն ղգացուի ։

3 · Շատ օգտակար է առաւօտուն աչքերը լուանալ · ցուրեկն ալ՝ որքան որ պէտք ըլլայ, միշտ ղուվ և մաքուր ջրով ։

4 · Երբ մարդ մը ընդհանրապէս նստուկ կեղրոնի, և մանաւանդ երբ աշխատութիւնը աչքէ է, պէտք է լոյս սենեակ մը ընտրել ։

5 · Պէտք է ղգուշանալ խոտ փայլուն ձրագէ ։

6 · Աշխատութեան յատկացեալ սենեակին մէջ ոսկէզծեալ կարասիք և շատ հայելիներ գտնուելու չեն ։

7 · Ամեն նեղ հագուստ՝ որ մարմնոյն որ և է մէկ մասը կնեղէ շատ սեղմելով արեանը շրջանը նեղելու չափ, արեան մեծագոյն մասը կամ բոլորը դէպ ի գլուխ հաներով, աչաց կվնասէ ։

8 · Որ և է կենդանւոյ մը մէջն ու կղկղանքը աչաց շատ վնասակար է ։

9 · Աչքերը միշտ առողջ վիճակի մէջ պահելու համար կարեւոր է մաքուր օդ շնչել և հետեւաբար բաց օդին պտըտիլ ։

10 · Զոր օրի առին սաստիկ հով փչելու ժամանակ պտըտիլը խոտ վնասակար է, օդին մէջ հանուած փոշիներուն պատճառաւ ։

11 · Որովայնը միշտ ազատ պահելու է, և պնդութեան առին ճիգ ընելու չէ, որովհետեւ այս պատճառաւ արիւնը դէպ ի գլուխը չափէ աւելի եղնելուն, աչաց կվնասէ ։

12 · Բաւական ժամանակ մութի մէջ նստիլէն յետոյ, մէկէն ի մէկ լոյսը մտնելը վնասակար է ։

13 · Գիշեր առին շատ նստիլն ալ այս անդամոց կվնասէ · աչքերը որչափ ալ առողջ ըլլան, չարիէն աւելի յոգնեցնելու է ։

14 · Երբ մարդս իւր արհեստին առիթ սպիղնալ է իւր ժամանակը փափուկ աշխատութեամբ անցընել, պէտք է որ աչաց գիրքը փոփոխէ՝ ժամանակ ժամանակ զանազ գոցելով, սենեակին մէջ պտըտելով, օդ շնչելու երթալով · և ոտքերը պաղը—կոտրած ջուրի մէջ դնէ քիչ մը հասարակ աղ կամ քացախ աւելցընելով ։

15 · Աշխատութեան առին պէտք է ուշ նեղնալ միօրինակ լոյս · ուստի գիշեր առին խոտ յարմար է ընտիր կանթեղ մը իր ծածկոցովը (ապա—ժուռ) ։

16 · Ընդհ՝ որ շարունակ աչք և գլխով կաշխատին, իրենց աշխատութիւնը ներածին չափ կպարտաւորին երբեմն նստուկ և երբեմն ալ ոտից վրայ աշխատիլ՝ արիւնը դէպ ի գլուխ չբերելու համար ։

17 · Երեկոյին մութին մէջ եղած կամ լուսնի լուսով տեսնուած մարմիններն ամենայն ուշադրութեամբ քննելէ ղգուշանալու է, մանաւանդ գրելէ և կարդալէ, որոնք աւելի վնասակար են ։

18 · Շատ կարեւոր է հետուն գտնուած մարմինները նայել սովորեցընել տղայոց՝ անոնց մատղաշ հասակէն սկսելով · բայց ոչ երկարատեւ ըլլալու պայմանաւ, որովհետեւ չափազանց աչքերն ուժոյզընելու տեղ աւելի կվնասէ և կտկարացնէ ։

19 · Առողջ աչաց համար աշխատելու ամենէն յարմար ժամանակն է առաւօտը ։

20 · Սեղանը՝ որուն վրայ կամ քովը կաշխատի մէկը, այնպիսի դիրքի մը մէջ դնելու է, որ լոյսը ձախ ուսին վրայէն սեղանին վրայ իջնէ ։

21 · Ղգուշանալու է գիշեր առին շատ կարդալէ · նախապատիւ է գրելը՝ աւելի անվնաս ըլլալուն ։

22 · Շատ վնասակար է գիրքը լուսին հետ բռնել կամ կռնակը պատուհանին · գարձընելն՝ աւելի աղէկ կարդալու միտք ։

23 · Կնոջ գործածողները զգուշանալու են աշխատելու առներին զանազ իրենց տեղէն վեր վերցնելու, որպէս զի տեսութեան կէտը միշտ նոյն տեղը պահուի ։

24 · Խոշորացոյց, մանրացոյց, փոքրիկ ակնոց, լայն, գործածելու առին պէտք է նայիլ երբեմն մէկ և երբեմն ալ երկու աչքէ ։

25 · Մետաղի հետ աշխատութիւն ունեցողք գործատերք իրենց աշխատութեան այնպիսի կարգ մը տալու են, որ գիշեր առին աղօտ և փայլուն մարմնոց հետ չաշխատին ։

26 · Նկարիչք կանաչ ենգուսկ (ճանֆէս) վարագուրով գոցելու են այն պատուհանին կէսը՝ որուն քովն կաշխատին ։

27 · Ընդհ՝ որ իրենց արհեստին պատճառաւ ստիպեալ են սաստիկ կրակի քովն կամ դիմաց աշխատիլ, նոյնպէս բուրդի հետ աշխատողք պէտք է օրը քանի մ՚անգամ աչքերնին ղով և մաքուր ջրով լուանան ։

28 · Քիով պտըտիլը շատ օգտակար է՝ աչքերը շատ յոգնեցնէն ետքը · մանաւանդ ալ՝ երբ երկարատեւ և շատ լուսաւորուած չէ, աչքերը հանդարտեցընելու ընտիր միջոց մ՚է ։

29 · Մխաչեայ մարդկէ աշխատելու առին պէտք է բարակ լաթով մը ծածկեն հիւանդ աչքն, որպէս զի ողջ աչքն ալ չվնասի ։

30 · Տկար աչք ունեցողն չէթէ մութի մէջ նստելու է, այլ պէտք է լոյսին սաստկութիւնը կտորէ կանաչ անգուսով ։

31 · Եթէ աչքերնիս լանալու և գոցելու դժուարութիւն ունենանք՝ պէտք է շատ անգամ լուանալ գանոնք պաղը—կոտրած ջրով ։

32 · Կանաչ ակնոցները շատ վնասակար են տկար աչաց ։

33 · Ծուացուցիչ գեղք խոտ օգտակար կրնան ըլլալ տկար աչաց ։

34 · Գիժուար և փափուկ աշխատութիւն ունեցողները՝ որոնք ստիպեալ են երբեմն գբօսնուլ, ղգուշանալու են նստուկ խաղերէ · իսկ գնդախաղն (պիլարտօ)՝ անհամար պատճառներով շատ օգտակար ըլլալուն, նախապատիւ է ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ

Մայիս 1 ին և 8 ին երկուշաբթի օրերը Պատրիարքարանի մէջ գումարուած Կրօնական Ժողովը՝ որ, ինչպէս արդէն ծանուցած ենք, քանի մը կրօնական կնճռոտ խնդրոց և դպրաւորարար Ծիւռնիոյ եկեղեցւոյն արձանաց առիթ տեղի ունեցած խնդրոյն կարգադրութեան համար էր, հետեւեալ արդիւնքն ունեցած է՝ զոր մեր ընթերցողաց հաղորդել արժան կհամարինք ։

Ժողովը նկատելով թէ՝ " մեր Հայաստանեայց Ս · Եկեղեցին Արեւոց և Ստուածածնայ արձան, նոյնպէս ոսք՝ ձեռք և մարմին ուրեք տիրապետող արձան չընդունիր, այլ միայն իբրև զարդ կընդունի անմարմին՝ անձեռն՝ անոտն և դլխէ ու թեւերէ ևեմ բաղկացեալ սերովբէներ " , վճռեր է որ Ծիւռնիոյ Ս · Աստուածածնայ Եկեղեցւոյն մէջ դրուած և դրուելիք արձանները վերցուին ։

Կրօնական ժողովն Համագումարին այս վճիռն Ս · Էջմիածնայ վեհափայլ Արքազան Կաթուղիկոսին ծանուցանելէն յետոյ, Ս · Պետրոն վճիռը խնդրեր է ուրիշ քանի մը կրօնական խնդրոց համար՝ որոնք տատանութեան կվերաբերին եղեր ։

Ընծանց մասին տրուած վճիռը Կրօնական ժողովոյ կողմանէ անմիջապէս հաղորդուեր է Ծիւռնիոյ Թաղական խորհրդին ։ Ընտարակոյս ենք որ Խորհուրդը ճանչնալով Համագումարին այս վճիռն յարգելու համար ունեցած պարտա-

ղեկավարները ի միջազգային ֆեդերացիայի ներկայացուցիչ Ռոբերտ Հորնի հետ, որ ժամանել էր Ամերիկայից։ Ֆեդերացիայի ներկայացուցիչը հանդիպումներ ունեցավ նաև Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանի հետ։

բահանդիսին վերաբերեալ գրուած անստոյգ յօդուածը կարդալովնիս սրտերնուս մեծ ցաւ և հետեւաբար զզուանք պատճառեց թէ մեզ և թէ ղիւրնացի հայ հասարակութեան : Ա.յդ պարոնը որ համարձակեր է յանդրեւի Իզմիրի ազնուական կանանց և օրիորդաց վրայ բերնին եկածը դուրս թափել՝ կերեւայ թէ ինքը սոյն պարահանդիսին ներկայ գտնուելու պատիւը չէ ունեցեր , կամ թէ իրեն պատմողը բոլորովին սխալ է պատմեր :

Պարահանդիսին ներկայ գտնուողք բոլոր ազնուական ընտանիքները միաբերան Օ.աղկի մեծարգոյ նամակագրին կը յայտնեն թէ ոմէ են արդեօք այն ոմանք կոչած ընտանիքները՝ որոնք պարահանդիսի երես տեսած չըլլալով՝ անտեղեակ եղան օրինաւորապես վարուելու կամ յարգալութեամբ պարելու , կամ պարի տեսուչները մի ժամանակ պարողաց ընթ՞ պօռայլին և իրենց մոիկ ընող չիգտնուեցաւ և անոնց միւն նուագածուներու այս ինչ՝ և միւսն ալ այն ինչ պարի եղանակը նուագել հրամայեց , և այլն և այլն եւայլն : Ա.յդ անձը մոլ որ է կարծեմք թէ նեղացած կամ թէ (կուրծուք ածըսը) ունեցած պիտի ըլլայ չհրաւիրուելուն համար՝ որ կը յանդգնի ղիւրնացի ընտանեաց պատուին դպչիլ և այնպիսի խօսքեր բերնէն դուրս թափիլ , զոր անկարող է ապացուցանելու :

Կը ներատանք մեծարգոյ նամակագիրը որ անդամ մը ևս տեղեկանայ քանի մը անձինքներէ և իմանայ թէ իւր գրուածոց ամենքն ալ անհիմն են : Ա.պահով եմք որ հրաւիրեալ բոլոր հայ ազնիւ ընտանիքները , և այն պատուաւոր օտարականք՝ որոնք սոյն շքեղ պարահանդէսին ներկայ գտնուեցան , ամենայն կերպիւ շատ գոհ եղան . և թէ ամենափոքրիկ պակասութիւններ պատահեցած նէ ալ՝ ներելի են և ոչ մեղադրելի , և ընդհանրապէս եւրոպական հանդիսոց մէջ անդամ կպատահին :

Կաղաչեմք բարիք մը ըրած ըլլալու համար այդ պարոնին , և կը խրատենք իրեն որ իւր նամակին շարունակութեանը մէջ զգուշանայ նորէն այդպիսի բաներ գրելու՝ որոնք զղիւրնացի Հայոց անպատուութիւն կրպատճառեն , մանաւանդ աղնիւ տիկնոց և օրիորդաց՝ որոնք շատ զգուարաղաց են և անոնց պատուոյն արատ բերած կըլլայ :"

Ռահի մը ճշմարտասէր երիտասարդներ

Ո.միւռնիոյ Յէօն—Յաններուն պարահանդիսին վրայ Օ.աղկի Հանդիսին մէջ հրատարակուած յօդուածը կերեւայ թէ , շատ ծանր եկած է Ո.միւռնացւոց մանաւանդ յարգոյ երիտասարդաց . որովհետեւ յիշեալ յօդուածին դէմ այսպէս հակառակը պնդելէն զատ , ուրիշ միջոցներու ալ ձեռնարկեր և Օ.աղկի պատժելուելը կուզեն եղեր : Ա.յս շաբաթ Ո.միւռնիայեն մեր մէկ բարեկամին գրուածին նայելով՝ երիտասարդները տան հոգիի չափ իրենց կողմանէ փոխանորդ կարգեր և Օ.աղկի խմբագիրը վեհափայլ Կուսակալին առջեւ ի գատ հրաւիրեր են : Նամակագիրը կըսէ թէ , բոլոր իշխողիք վրէժխնդիր են . Օ.աղկի խափանումը և անոր խմբագրին Աթերոպեան գպրոցէն՝ ուր տաճկերէնի դասատուութիւն կընէ եղեր , վնասուելը կպահանջեն , և այլն , և այլն :

Ո.միւռնիոյ երիտասարդաց՝ այս չափազանց յուզման վրայ կզարմանամք : Եթէ Օ.աղկի մէջ հրատարակուած յօդուածը անստոյգ է , բաւական չէ՝ անոր դէմ գրել և անոր ըսածները միաւ մի մերժելով ստոյգը ներկայացընել հասարակաց աւետեաց :

ԸՅԼԻՒԸՅԼՔ

Տրապիզընէն ամսոյս 12 թուակիր կգրեն թէ , " քաղաքին մէջ ամէն մի վեր վարդապետն (գըզամուզ) ճարակած ըլլալով ամեն օր 3—4 տըղայք , 10 տարեկանէն վար , իրենց կենաց ընթացք կկնքեն ի տրտմութիւն ծնողաց : Ա.սիկա մեծ կոտորած մ՚է : Ցաւալին այն է որ մէկ ծնողաց երկու կամ երեկ զաւակները մէկէն մէկ օր գերեզման կիջնեն " :

———

Տաճկաստանի տէրութեան վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները կկարդացուին անգղիական օրագրաց մէջ :

" Ռոլոր այր մարդիկ գերի են . իսկ կանայք՝ թագաւորին հարճերը : Ա.մեն հարսնցու աղջիկ , չամուսնացած , կպարտաւորի թագաւորին ներկայանալ , որ ըստ իւր կամաց կվճռէ պալատին մէջ պահելու կամ չպահելու պէտքը : Միշտ կանայք կպատերազմին : Իսկ այր մարդիկ անդադար միայն երկրագործութեան կպարապին : Ո՛ր և է յանցանքով մահու դատապարտեալ կին մը կախաղանելու տանն՝ որ միշտ պալատին մէջ կըլլայ , արական սեռէ և ոչ մէկ անձ մը կրնայ ներկայ գտնուիլ " :

———

Ա.րդէն ծանուցած եմք թէ ՚Ւսթոլիի մէջ խնդրերը ամեն տարի քանի մը թատերական ներկայացումներ կուտան : ՚Ւսյնը սկսած է նաեւ ի Պաղղիա . այս օրերս Վրէհմանի մէջ ամենայն կատարելութեամբ ներկայացում մը տուած են խնդրերը :

———

Հետեւեալ տարօրինակ դէպքը կկարդանք գաղղիական Տը-Ֆուռ օրագրին մէջ՝ նամակի ձեւով գրուած :

" Ռժշկական և ոչ մէկ գրքի մէջ գտած եմ այնպիսի հիւանդութիւն մը , որուն նշանն ըլլայ ընաբ բան չուտել . բայց ականատես եղայ այս ըսածիս 12 տարեկան տղու մը վրայ՝ որ կըբնակի ՚Ւեօվի Միւռ Պաւանժօն (ի Պաղղիա) : Ա.յս տղուն հիւանդութիւնը սաստիկ հաղով մը սկսած , և անոր յաջորդած է կատարեալ անախորժակութիւն մը , որով վեց շաբաթ առանց փշրանք մը բերանը դնելու ստրած է : Երբ առջին ուտելիքի վրայ խօսք ընեն՝ անմիջապէս խօսիլ կսկսի : Ակքալէ և իր սովորական զբաղմունքը կկատարէ , այնպէս որ և ոչ մէկը կարող է իր դիմաց վրայ հիւանդութեան նշան մը նշմարել : Ա.յսպէս տասն ամիս է որ բան չուտէր " :

———

Հանդէս այցելութեան Եղէ պատրաստին ի Փարիզ

26 , 27 և 28 փետրվար 1865

" Ա.րդէն անցեալ տարի Հանդիսիս միջոցաւ Եղէ պատրաստին ինչ ըլլալուն վրայօք խօսեցած ըլլալուս՝ հիմա նորէն կրկնելը զանց կընեմ . միայն թէ անոր ուսկից յառաջ գալը և ուրիշ քանի մը ծանօթութիւններ տալը արժան կըՀամարիմ :

Եթէ աւանդութեանց ականջ կախենք՝ եղէն պարարակի այցելութեան արտաքոյ կարգի հանդէսը կառապաշտութեան ժամանակէն կըսկսի : Ընդհանուր պատմիչը իւր Տէնիֆլըթութեան առաջին գրուածին մէջ կպնդէ թէ նախնի գաղղիացւոց քուրմերուն հին արարողութիւններէն յառաջ եկած է եղէն պարարակի այցելութեան հանդէսը . կըպատմէ նաեւ թէ այն հին գաղղիական քուրմերը՝ մարդկային զոհերը քաղաքին բոլոր կողմերը կըպտըտցընէին գրեթէ նոյն ժամանակները որ եղէն պարարակի այցելութեանց հանդէսը կըկատարուի . և կըյաւելու թէ ժողովուրդը ջնջելով որ այս սովորութեան տօնը խափանուի , մարդկային զոհերուն տեղ՝ եղէն պարարակը փոխանակեցին երբ Քրիստոնէութիւնն այս տարտկալի զոհերը խափանեց : Ուրիշ հեղինակներ կըգրեն թէ հին գաղղիացիք ցուլը իրենց աստուածոց կարգը դրած էին , որն որ քահանայական ուրար հագած ու երեք նուիրական խորհրդերու վրայ կանգնած կըներկայացընէին : Ինչպէս որ Փարիզի ՚Ւօթր—Տամ մայր եկեղեցւոյն նոյն ազգին հին քուրմերուն ժամանակէն մնացած վիմաց վրայ կրտեսնուի :

Ա.մանք եղէն պարարակի սկզբնաւորութիւնը Եգիպտացւոյմէ է կըսեն :

Պաղղիացւոց այս եղէն պարարակի այցելութիւնը կրնայ Ձինացւոյմէ ալ առաջ եկած ըլլալ , որոնք գարնան տօներուն ժամանակ եղ մը կըպտրտցընեն ու եղբը կըզոհեն , եղբը մանր մանր կըկոտրատեն , զորոնք կայսրը նաեպոբէնեբոն (նախարարը Ձինաց) կըզոհէ :

Ա.սորեստանցիք եղէն մեծ պատիւ կընէին : Փարիզի Լուվը պալատին հնութեանց մէջ դրուած երկու հարթ քանդակագործութիւններ գրածս կապացուցանեն , որոնք ՚Ւինուէ քաղաքին աւերակներուն մէջ գտնուած են : Եղէնի գլխուն տեղը թագաւորի մը գլուխ դրուած է , որուն վրայ այնպիսի զարդեր կտեսնուին որ անշուշտ այն ժամանակուան նոյն տեղւոյ թագաւորականնշաններն ըլլալ պէտք են . սակայն անսովոր և ընդդիմատեսիլ կերպարանք մը տուած են անոնց , ու եղէն յաղթանդամ մարմնոյն և ծանր ծանր քալուածքին ու շարժմանը հակառակ փորագրողը այս քանդակագործութեանց թեւեր տուած է :

Եղը Ա.ատակագարի մէջ ալ խիստ ազնուական է : Ա.ռեւմտից մէջ իրարու ամենաընտիր և ամենասիրելի ընծայն այս է . իւր միսը , մանաւանդ քանի մը տեղուանքը իւր նուիրական և սուրբ կըՀամարին . ինչպէս որ թագաւորը և աւագանին միայն արժանի են և իշխանութիւն ունին պոչը ուտելու . իսկ անոր ուռեցքը՝ որ պոչին պէս ընտրելագոյն կտորներէն կՀամարուի , այնպիսի մեծ համբաւ մը ունի իրենց մէջ՝ որ ազնուականք երբ քաղաքավարութիւն մը ընել ուզեն , կպարտաւորին այս քաղցր և ամենաքաղցը խօսքերը ըսել ի նշան քաղաքակրթութեան և քաղաքավարութեան . " կըբարեմաղթեմ ձեզ , ով ազնուական Տէր , որ յաւիտենական ուռեցք մը ունենաք ձեր բերնին մէջ եղնի նման :"

Եղը թէ ծանախմբութեան և թէ սուգի կամ տրտմութեան ժամանակ կըգործածեն : Ա.ն ծննդեան և թէ մահուան միշտ եղն է որ պիտի թագաւորէ իրբ անպարտելի ախոյեան :

Պաղղիոյ մէջ հին ժամանակները տօնախմբութեան գլխաւորը կամ լաւ ևս է ըսել (անոր) թագաւորը՝ որ եղն պարարակին վրայ կըհծծնար , կապուտագոյն երկար ուրար մը կըհագնէր և մէկ ձեռքը ոսկեզօծեալ արքունական գաւազան մը կըռնէր , իսկ միւսը՝ մերկ սուր մը , Տաճն ուՀինգ Հոգւոյ չափ մնավաճառի տղայք անոր կընկերանային , ամէնքին ալ կարմիր բաճկոններ և ճերմակ անդրավարտիքներ կըՀագնէին , գլուխնին ճերմակագոյն ծայրեր ունեցող կարմիր գլխարկներով : Ա.տանդմէ երկուքը եղնին եղջիւրներէն բռնելով կըպտրտցընէին զայն : Շատերը չորեքալեան քնար , սրինգ և թմբուկ կըչալէին . իսկ մնացածները պաւաղան կըբռնէին :

Պաղղիոյ Եղնափոխութեան ժամանակ եղն պարարակի հանդէսը խափանուեցաւ , բայց Նապոլէոն նորէն հաստատեց հրամանագրով՝ զեղչութիւնները և անպիտան ծախքերն ու զար-

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Ընդհանուր ժողովի որոշումն

Ընդհանուր ժողովի որոշումն

Ընդհանուր ժողովի որոշումն